

Золотуха - ознаки та симптоми, корисні та небезпечні продукти, народні засоби

Лазарева Валентина, лікар-терапевт, нутриціолог

Єлісєєва Тетяна, головний редактор проекту EdaPlus.info

E-mail: lazareva.v@edaplus.info, eliseeva.t@edaplus.info

Реферат Золотухою в народі називають **ексудативний діатез** або **скрофулез**. Цій патології переважно схильні діти, але іноді і дорослі люди зазнають цієї хвороби. Деякі дерматологи вважають золотуху однією з форм діатезу, проте існує думка, що золотуха це один із проявів туберкульозного ураження шкіри.

Виявляється золотуха у вигляді висипки на покритвах шкіри. Ця патологія сигналізує і про знижені захисні функції організму. Хворобою часто страждають люди зі зниженою масою тіла, які проживають у поганих побутових умовах. Деякі фахівці пов'язують цю патологію з порушенням обміну речовин та хворобами крові.

Ключові слова: Золотуха, опис, причини виникнення, види та симптоми, догляд, профілактика, лікування, корисні продукти, народні засоби, небезпечні продукти

Причини виникнення золотухи

Розвиток золотухи провокують різні види мікобактерій, включаючи туберкульозну паличку. Це захворювання може мати різні клінічні форми та вражати лімфовузли, кістки та суглоби. Але найчастіше золотуха вражає покриви шкіри. З приводу причин, що викликають цю патологію, існує безліч гіпотез:

- антисанітарні умови проживання;
- тривала відсутність душі;
- надмірне вживання солодкого;
- гіповітаміноз;
- генетична схильність;
- побічні явища прийому медикаментів;
- реакція деякі харчові продукти;
- мікобактерія туберкульозу;
- шкідливі звички;
- погане харчування.

Зазвичай золотуха є банальною реакцією на піт, пил або продукти, це один із проявів atopічного дерматиту.

Симптоми золотухи

Перші ознаки хвороби виявляються у вигляді лущення, свербіжу шкіри, як правило, на волосистій шкірі голови. Патологія у вигляді ексудативного діатезу може проявитися навіть у новонароджених, досягаючи свого піку ближче до 1 року. У немовлят із цією формою золотухи можуть збільшені лімфовузли, можуть бути набряки, такі діти бувають надто флегматичними або, навпаки, дратівливими.

Як правило, в період з осені до весни починається загострення і на шкірних покривах з'являються:

- кропив'янка;
- попрілості;
- екзема [1] ;
- молочна кірка в області брів та волосистої частини голови.

Золотуха як форма скрофульозу проявляється у вигляді:

1. лихоманки;
2. збільшених лімфовузлів;
3. стрімкої втрати у вазі;
4. сильної пітливості;
5. почервоніння очей;
6. невеликих жовтих вузликів у шкірних покривах;
7. загального нездужання;
8. запалення слизових оболонок;
9. нежиті з гнійним відокремлюванням;
10. виділення із вух;
11. погіршення слуху;
12. порушення травлення.

У деяких випадках і у дорослих за вухами та на волосистій частині голови та обличчя можуть з'являтися скоринки золотистого кольору, пацієнтів при цьому непокоїть сильний свербіж, а при розчісуванні під кіркою з'являється волога поверхня рожевого кольору.

Ускладнення при золотусі

При некоректній чи несвоєчасній терапії у пацієнтів золотисті кірки починають швидко поширюватися та вражають щоки, ніс, лоб, область шиї та інші ділянки тіла. Корочки починають тріскати, викликаючи сильний біль.

Ускладнення також можуть проявлятися гнійним запаленням середнього та зовнішнього вуха та зниження слуху. До можливих ускладнень цієї хвороби можна віднести яскраво виражене рубцювання та біль у ділянці шиї.

Золотуха може ускладнювати перебіг інших патологій, підвищуючи схильність хворих до бронхітів, ринітів, запалення аденоїдів. Також можливе вторинне бактеріальне зараження шкірних покривів, яке потребує терапії антибіотиками.

Профілактика золотухи

Золотуха не передається повітряно-краплинним шляхом або при контакті з хворим. Для того, щоб не допустити розвитку цієї патології, необхідно регулярно митися, жити в нормальних побутових умовах і збалансовано харчуватися.

Попередити золотуху у дітей досить просто, достатньо дотримуватись наступних профілактичних заходів:

- періодично провітрювати дитячу кімнату;
- стежити за тим, щоб у кімнаті у малюка було чисто;
- щодня гуляти з дитиною на вулиці;
- якомога довше годувати дитину грудьми;
- обмеження у висококалорійних продуктах харчування;
- не включати до раціону маленьких дітей здобу та солодоші;
- в осінньо-зимовий період давати малюкові вітаміни;
- регулярно відвідувати педіатрів;
- дотримуватись правил особистої гігієни;
- не можна кутати дитину і допускати, щоб вона потіла;
- при грудному вигодовуванні мати повинна стежити за своїм харчуванням.

Лікування золотухи в офіційній медицині

Золотуху скрофулезного характеру лікують протитуберкульозними препаратами тривалий час не менше року. У деяких випадках можуть знадобитися діатермокоагуляція, радіотерапія та хірургічне втручання. Під час ремісії пацієнтам показано санаторно-курортну терапію.

Золотуха у вигляді atopічного дерматиту потребує іншої схеми лікування:

1. для початку необхідно визначити алерген [2] та усунути його;

2. у період загострення хворим показані місцеві стероїди;
3. використання імуносупресивних засобів;
4. рекомендується використовувати мазі та засоби, які попереджають втрату вологи шкірними покривами;
5. для усунення сверблячки пацієнтам призначають антигістамінні та протисвербіжні засоби.

Під час лікування золотухи тимчасово слід відмовитися від:

- прийняття гарячих ванн;
- інтенсивних фізичних навантажень;
- емоційного перенапруження;
- використання миючих засобів, які можуть бути причиною сухості шкірних покривів;
- тривалих купань;
- носіння флісового та вовняного одягу, які дратують шкіру.

Корисні продукти при золотусі

Якщо є генетична схильність до золотухи, то раціон малюків має складатися з наступних продуктів, які знижують алергію організму:

- якнайбільше перших страв, у які можна додавати щавель [3] і кропиву [4];
- суниці або компоти з цією ягодою;
- кавовий напій на основі цикорію;
- вівсяну кашу [5] ;
- чай із листя чорної смородини [6];
- із солодоців можна давати пастилу та зефір;
- свіжовіджаті овочеві та фруктові соки;
- натуральне молоко;
- негазована вода;
- кукурудзяні хлібці;
- березовий сік [7] ;
- компот із сухофруктів;

- морквяний сік [8] бажано пити натще;
- зелений салат;
- настій шипшини [9] .

Засоби народної медицини при золотусі

Представлена патологія була поширена багато років тому і наші бабусі успішно лікували її народними засобами:

- справжнім порятунком від скоринок та постійної сверблячки стануть сольові ванни в пропорції 200 г солі на 6 л води;
- ефективно лікують недугу ванни з відваром листя чорної смородини та кропиви;
- 2 кг сушених голок сосни запарюють у 100 л води та приймають ванни;
- приймати настій м'яти [10] та протирати їм уражені ділянки шкіри;
- 1\2 склянки подрібненої капусти [11] запарюють 200 мл молока, додають 1 ложку висівок. Отриману кашку двічі на добу прикладають до кір;
- прикладати до уражених ділянок шкірних покривів кілька разів на день шматочок марлі, просочений настоєм лепехи або кори дуба;
- 500 г баранячого жиру розтопити, додати олію льону [12] і подрібнене деревне вугілля. Отриманою маззю обробляти скоринки;
- до ділянок, уражених золотухою прикладати подрібнений корінь вербени лікарської;
- хорошого результату в лікуванні золотухи можна досягти, використовуючи листя вербени. Їх фіксують на уражених ділянках кілька годин;
- обробляти ранки свіжим соком дурнишника;
- антисептичну, знеболювальну та седативну дію надають ванни на основі відвару ромашки [13];
- ванни з додаванням листя волоського горіха [14];
- з'їдати щодня кілька ягід горобини [15];
- щоб уникнути утворення тріщин необхідно змащувати кірки маслом;
- пити як чай відвар із квітів календули [16];
- компреси та примочки з медуниці лікарської;
- добре знімає лущення відвар із фарбувальної дроку;
- при поразці вуха допоможуть турунди з настоянкою лаванди.

Небезпечні та шкідливі продукти при золотусі

У процесі лікування необхідно насамперед виключити важку їжу, яка уповільнює роботу ШКТ та продукти-алергени, такі як:

- цитрусові;
- какао та шоколад;
- фастфуд;
- копченості;
- солодоші;
- молочні продукти;
- тваринні жири;
- гриби;
- мед [17] ;
- горіхи;
- магазинні йогурти [18] зі штучними наповнювачами;
- морепродукти;
- ковбасні вироби.

Література

1. Лазарева, Ст, & Єлісеєва, Т. (2022). Екзема - ознаки та симптоми, корисні та небезпечні продукти, народні засоби. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (20). DOI: 10.59316/j.edpl.2022.20.20
2. Лазарева, Ст, & Єлісеєва, Т. (2021). Живлення при алергії. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (16). DOI: 10.59316/j.edpl.2021.16.11
3. Ямпільський, А., & Єлісеєва, Т. (2020). Щавель (лат. Rútex). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (12), 37-47. DOI: 10.59316/.vi12.73
4. Єлісеєва, Т., & Ткачова, Н. (2017). Кропива (Urtíca). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (1), 01-12. DOI: 10.59316/.vi1.1
5. Ямпільський, А., & Єлісеєва, Т. (2021). Вівсянка. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (15), 43-60. DOI: 10.59316/.vi15.97
6. Ямпільський, А., & Єлісеєва, Т. (2020). Чорна смородина (лат. Ribes nígrum). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (12), 71-82. DOI: 10.59316/.vi12.76
7. Ткачова, Н., & Єлісеєва, Т. (2022). Березовий сік - жива вода з унікальними перевагами. *Журнал здорового харчування та дієтології*, 2 (20), 46-50. DOI: 10.59316/.vi20.176
8. Eliseeva, T., & Tkacheva, N. (2023). Морквяний сік-8 науково доведених фактів користі для здоров'я. *Журнал здорового харчування та дієтології*, 2 (24), 31-36. DOI: 10.59316/j.edaplust.2023.24.5

9. Ямпільський, А., & Єлісєєва, Т. (2020). Шипшина (лат. Rosa). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (11), 67-77. DOI: 10.59316/.vi11.67
10. Єлісєєва, Т., & Ткачова, Н. (2017). М'ята (лат. Menta). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 1 (1), 22-32. DOI: 10.59316/.vi1.3
11. Єлісєєва, Т., & Ткачова, Н. (2018). Капуста білокачанна (лат. Brassica). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 4 (6), 13-23. DOI: 10.59316/.vi6.28
12. Єлісєєва, Т., & Шелестун, А. (2022). Олія лляна - корисні та небезпечні властивості, хімічний склад, застосування в кулінарії та косметології. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (19). DOI: 10.59316/oil.2022.19.18
13. Єлісєєва, Т., & Ткачова, Н. (2017). Ромашка (Matricaria). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (1), 51-60. DOI: 10.59316/.vi1.6
14. Єлісєєва, Т., & Ямпільський, А. (2019). Волоський горіх (лат. Jùglans régia). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 4 (10), 2-14. DOI: 10.59316/.vi10.53
15. Єлісєєва, Т., & Ямпільський, А. (2020). Горобина (лат. Sòrbus). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 4 (14), 27-38. DOI: 10.59316/.vi14.88
16. Єлісєєва, Т., & Ткачова, Н. (2018). Календула (Ніготки, лат. Caléndula). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 2 (4), 2-11. DOI: 10.59316/.vi4.16
17. Ткачова, Н., & Єлісєєва, Т. (2023). Мед для здоров'я людини – опис видів (40+), особливості та корисні властивості кожного, рекомендації щодо використання. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (25). DOI: 10.59316/j.edaplust.2023.25.14
18. Ткачова, Н., & Єлісєєва, Т. (2022). Йогурт: вплив на здоров'я та користь, доведена вченими. *Журнал здорового харчування та дієтології*, 1 (19), 28-33. DOI: 10.59316/.vi19.155

[HTML версія статті](#)

Отримано 06.05.2021

Scrofula - signs and symptoms, useful and dangerous products, folk remedies

Valentina Lazareva, general practitioner, nutritionist

Eliseeva Tatyana, editor-in-chief of the project EdaPlus.info

E-mail: lazareva.v@edaplust.info, eliseeva.t@edaplust.info

Abstract. Scrofula in common people is called exudative diathesis or scrofulosis[3]. This pathology is predominantly affecting children, but sometimes adults are also affected by this disease. Some dermatologists consider scrofula one of the forms of diathesis, but there is an opinion that scrofula is one of the manifestations of tuberculous skin lesions. Scrofula manifests itself as a rash on the skin. This pathology signals and reduced protective functions of the body. The disease often affects people with low body weight and living in poor living conditions. Some experts associate this pathology with metabolic disorders and blood diseases.